

Megfogtam a torkom, eltakartam a heget. Nem emlékszem, mondtam-e valamit.

Antal doktor úr békén hagyott, a várva várt betelefonálókkal bajlódott, közhelyei, úgy tűnt, rendre betalálnak. Némán mentünk le az emeletről. A parkolóban kezét fogtunk. Már elléptem a kocsira felé, amikor visszahívott, hogy tudom-e, ez a jegesen hideg kéz mit jelent. Biztosan gyakran csinálja ezt a trükköt, gondoltam, és megéreztem, hogy fázik a kezem.

– Nem – feleltem.

– A rettegés – mondta. – Ez a rettegés jele.

Már szinte a kocsiból szól ki utánam.

– Kérjél segítséget, amíg nem lesz nagyobb baj.

Álltam az üres, sötét parkolóban egyedül, a démonjaim unottan várták, hogy elinduljunk végre.

C S E R N A - S Z A B Ó A N D R Á S

Kátya és a bográcslánc, avagy üresedés a húsiparban

„jön, lábhegyen, mint egy gyilkos, a fekete Álom”

B. M.

Dr. Turully Elemér a gazdasági válságba rohanó húszas évek végén úgy élt, ahogy a költő mondja: csendben és lelkiismeretlenül. Diszkrét jólétben. Anyagi gondjai nem voltak, apja kisebb gyárat hagyott rá. Hogy pontosan mit is termel az a százhusz alkalmazott a Turully Művekben,¹ azt Elemér nem tudta, csak sejtései voltak. Valami tűzhelyeket, vagy talán kályhákat. Utoljára gyerekkorában járt az üzemben, és erről a látogatásról már csupán homályos emlékei maradtak. A vállalkozást apja jó embere, egy szigorú és következetes sváb, bizonyos Berg úr igazgatta, évtizedek óta és meglehetősen sikeresen.

Turully ez idő tájt krisztusi korba ért, barátai nem voltak, keveset dohányzott, alig ivott. Divatból hordott ugyan kokainos szelencét a zakózsebében, de abban csupán valami ártatlan fehér por volt. A polgári kultúra vívmányai (színház, filmszínház, opera, komolyzenei hangverseny, képzőművészeti kiállítás, irodalom stb.) nem érdekelték. Sportolni nem szeretett, de olykor nem úszta meg a

¹ Bp. VII. Kazinczy u. 14. T.: 426-55

társasági teniszezést vagy evezést. Négyszobás, erkélyes belvárosi lakásában komornyikot és szakácsnőt alkalmazott. Nem mintha szerette volna a kényelmet és a finom falatokat. Csak éppen a komornyiktól és a szakácsnőtől az ő társadalmi helyzetében nem tekinthetett el. Megszólták volna ismerősei, és ezt igazán nem akarta. Az étkezés okozta örömeik tökéletesen hidegen hagyták. Ha Rozi néni vacsorára bélszínjavát készített Kedvessy módra, az neki éppúgy megfelelt, mint a pincepörkölt vagy egy túrós csusza. Sőt, legjobban azt szerette, mikor a szakácsnőnek szabadnapja volt, és ő saját fanyelű késével zsírosdeszkat kenhetett magának. Pár falatnál többet úgysem evett soha, magas, vékony, nyeszlett, lusta testének alig volt szüksége táplálékra. Hosszúka agárcarcán kissé petyhüdt és barnás bőr lifegett. Elemér sötét haját közepén elválasztotta, és elől balról jobbra fésülte Blum Jakab,² és ugyanez a borbélymester vágta bajuszát hajszálpontosan két centiméter hosszúra és fél centi szélesre. Konzervatív öltöneyeit Budán csináltatta Mangold Béla Kolos férfidivatáros és angol úri szabó lakásán³ – ebben a műhelyben készültek egyébként Kabos Gyula⁴ ruhái is. Monoklit viselt, mert egyszer látta valamelyik képes hetilapban Szomory Dezső,⁵ a híres író fotográfiáját, és nagyon megtetszett neki a fél szemre való szemüveg. Eztán ha valaki kérdezte tőle, ki a kedvenc írója, rögtön rávágta: „hát a Szomory!” Pedig soha egyetlen sorát sem olvasta. Szomoryról érdekes történetet hallott a Bizánc kávéházban⁶ egyik teniszpartnerétől. Az írónak szemére vetették, hogy úgy írja zeneakadémiai kritikáit, hogy közben magát a Zeneakadémiát nem látogatja. Mire Szomory azt válaszolta felháborodva, neki nem kell meghallgatnia X-et vagy Y-t, ahhoz, hogy tudja, X vagy Y milyen minőségben zongorázik vagy hegedül. Elemér elégedetten bólogatott, és ezt gondolta: „Igen, igaza van, de még milyen igaza! És ha már itt tartunk... Miért ne lehetne nekem a Szomory a kedvenc író, csak azért, mert egy sort sem olvastam tőle? Jó író, ez látszik már a fotójából is, az ilyet én meg tudom ítélni olvasás nélkül, a monokliról már nem is beszélve...”

Joggal merül fel a kérdés: ha Turullyt se a sport, se a kultúra, se a társadalmi kapcsolatok, se az evés-ivás, se az anyagi haszonszerzés ügye nem érdekelte, akkor mi érdekelte egyáltalán?

Nos, Turullyt csupán két dolog érdekelte. 1. az erotikus álmai. 2. ugyanez a valóságban: a kövér, érett korú nőekkel való heves szexuális együttlét némi fájdalommal és vérrel fűszerezve. Ahogy szinte mindenkinek, úgy neki is megvolt a maga perverzciója: éltes és kövér nőekkel akart testileg egyesülni. Nem dundikkal, nem molettekkel, nem teltkarcsúakkal – kövérekkel. Olyanokkal, akiken remeg a háj, akiken lobog a zsír. Olyanokkal, akiknek hasáig lóg le hatalmas keblük, akiknek tokjától nem látszik a nyakuk. Azt se bánta, ha ezek a behemót nők kicsit kikötözik, kicsit megkorbácsolják, kicsit félholtra verik. Mit csináljunk, ez tetszett neki. Vannak ennél sokkal cífrább vágatok, ő történetesen erre gerjedt. És a gerjedelem nem racionális dolog, nem ízlés vagy elhatározás kérdése, sokkal

² Bp. V. Lipót krt. 17. T.: 138-50

³ Bp. I. Mártonhegyi út 3. T.: 663-12

⁴ Bp. V. Váci út 16. T.: 247-55

⁵ Bp. IV. Sütő u. 2. T.: 805-98

⁶ Bp. VI. Teréz krt. 44. T.: 998-74

inkább atavisztikus örökség. Mert hiába találja ki valaki szerda délután, hogy innentől kezdve neki a filigrán és ébenhajú román lányok fognak tetszeni. Eljön a csütörtök reggel, és ez a valaki – akár akarja, akár nem – a nagymellű, szőke svéd asszonyok után fog futkosni.

Turully akár feleségül is vehetett volna egy nálánál tíz-húsz-harminc évvel idősebb és ötven-hatvan-hetven kilóval súlyosabb hölgyet, ez kétségkívül logikus és kézenfekvő megoldás lett volna, de őt a házasság nem izgatta. Aztán pénzért is vásárolhatott volna magának ilyen vastag és korosodó nőt akár mindennap, de ezt sem tette. A prostitúció intézményétől ugyanis talán még jobban irtózott, mint a házasságétól. Őt kizárólag a szomszéd gyepe érdekelt, ami, tudjuk, mindig zöldebb. Turully kizárólag mások feleségére gerjedt szexuálisan, minimum ötvenes, minimum mázsás ladykre. Ez volt a heppje, a fixa ideája, ez töltötte ki az életét, ez adott értelmet létezésének. Tisztességben megőszült, előkelő urak elhízott, elvirágozott nejeit csalta tágas, tiszta és elegáns legénylakására, ahol Arthur, a francia komornyik már minden szükséges kelléket előkészített az intim órákhoz.

Ám, fájdalom, szexuális érdeklődése nem tartott sokáig. A hűség, a kötődés vagy a ragaszkodás érzését nem ismerte. Pár hónap után mindig elunta az elcsábított nejeiket. Ásításokba fulladtak a nem olyan régen még véresen vad szeretkezések. Folyton új izgalomra éhes idegei nem tűrték a monotonitást. Ilyenkor rövid úton megszabadult szeretőitől. Nem bonyolította túl a szakításokat: nem rendezett pezsgős-könnyes búcsúvacsorákat, nem magyarázkodott zokogva a telefonba, nem nézett őszintén és nyíltan a szerelmes hölgy szemébe, még csak elbocsátó, szép üzeneteket sem írt lila tintával. Sőt, semmilyen tintával sem. Egy sokkal célravezetőbb és gyorsabb módszerben hitt. Névtelenül felhívta telefonon a férjet, és elváltoztatott hangon feljelentette magukat, a csalfa feleséget és a csábítót, vagyis saját magát: „Méltóságos uram, itt egy tisztelője és jóakarója beszél, kérem. Jól figyeljen, mert nem mondom el még egyszer. Vagyis előbb üljön le, vagy kapaszkodjon meg valamiben, és utána nyissa ki jól a fülét. Mondhatom? A felesége felszarvazza önt minden hétfőn, szerdán és pénteken dr. Turully Elemérrel. Ezen a címen: Budapest, IV. Váczi utca 12.”

Soha nem a lakásáról telefonált, hanem a főpályaudvar nyilvános fülkéjéből. Utána visszatette a kagylót, és hanyag eleganciával felszállt a hamarosan induló gyorsvonatra. Valami rendes fürdőhelyen pihente ki a megunt kapcsolat fájdalmait és fáradalmait, mondjuk, Hévízen, Herkulesfürdőn vagy Karlsbadban. Így biztosan nem érte őt utol a férje elől szökő asszony hisztériája, se a féltékeny férj bosszúja. Bár, azt az őszinteség kedvéért mindenképpen hozzá kell tenni, hogy a férjek csak a legritkább esetben akartak a gaz csábító Turully véréből inni. Inkább titkon sajnálták, hogy nejük kalandja véget ért, és örültek annak, hogy legalább eddig valaki örömet szerzett a hitvesüknek. Hiszen szegény asszonytólük már nemigen várhatott kielégülést. Ezek a férjek ugyanis rendszerint nem az ötvenes, mázsás feleségekre gerjedtek (pláne nem a sajátjukra), hanem a húszéves, kemény mellű, félrészeg prostituáltakra. Turully ezzel tisztában volt, de precíz ember lévén nem kockáztatott, ő minden egyes szakítás után elutazott – jobb félni, mint megijedni. Biztos, ami biztos, általában négy-hat hétre mindig kivonta magát a pesti forgalomból. És mire hazatért, elvonultak a viharfelhők,

már senki sem emlékezett a kalandra. A férj rég megbocsátott feleségének, a kedves neje pedig új szeretőre tett szert, általában valami fiatal földönfutóra, aki szintén a húszéves prostituáltak szerette, csak hogy nem tellett neki rájuk, úgy is fogalmazhatnánk, hogy ezek a ropogós ifjak a kövér naccságák mellett keresték meg a kemény mellű kurvákra valót.

1929. december harmadikán, kedden Turully bérkocsival hajtattott a Nyugati pályaudvarra. A kora reggeli körút napfényben úszott, a kék égen lustán heverészttek a kövér felhők, a kopasz fák ágai az enyhe szellőben úgy integettek, mintha csak végső búcsút vennének Elemértől. Az autóban végigfutotta a lapokat: „Rejtélyes körülmények között halt meg vasárnap délután a Rókusban egy főpincér. A belvárosi Flórián-kávéházban felbontott egy pezsgősüveget az egyik társaságnak. Az üveg felrobbant a kezében.” „Megtalálták Szent Péter püspöki gyűrűjének ellopott zafírját.” „Az enyhe idő még napokig eltarthat.” „Kína és a szovjet között megkezdődött a békekonferencia.”

Dögunalom, gondolta Elemér, mert a politika sem érdekelte, se a bűnügyek, még az időjárás vagy a tragédiák se. Míg a hordárok a poggyászeit pakolták a rövidesen Zürichbe induló vonatra, ő a nyilvános fülkéből feltárcsázta báró Kaiser Károly országgyűlési képviselő téli rezidenciájának⁷ számát.⁸ A komornyiknak azt hazudta, hogy ő vitéz nagybányai Horthy Miklós személyi titkára, és a kormányzó úr a báró úrral kíván beszélni szigorúan titkos, halasztást nem tűrő hivatalos ügyben. „A haza ügye forog kockán” – tette hozzá bizalmasan.

Báró Kaiser persze rögvest otthagya reggelijét, és igen gyorsan a telefonhoz jött. Turully kavicsot tett a szájába, és így mondta: „Itt egy tisztelője és jóakarója beszél, báró úr. Kapaszkodjon meg, és nyissa ki a fülét jól, mert csak egyszer mondom el. A felesége felszarvazza önt minden hétfőn, szerdán és pénteken dr. Turully Elemérral. Ezen a címen: Budapest, IV. Váczi utca 12.” Mindeközben kéjesen képzelte el Kaiser báró arcát, amit csak a lapokban megjelent fotográfiákon látott, élőben soha. A megremegő ősz kecskeszakállat, a ráncos, öreg bőr elpirulását, a döbbenettől kikerekedett szemeket. Elképzelte azt is, ahogy az öregúr a szívéhez kap, ahogy elejti a kagylót, és elterül a szőnyegen...

A báró úr csodálkozva ezt válaszolta: „Na de főméltóságú kormányzó úr, mit képzel az én kis Karolámról, az én ártatlan kis tündérmérmőről?”

Így történt, hogy a báró helyett Turully vörösödött el mérgében, és az csúszott ki száján: „Nem a kormányzó úr vagyok, maga vén tulok! Mondom, hogy egy névtelen jóakarója! Hát nem érti? Mondja, maga demens marha! Hallja ön egyáltalán, amit mondok?”

Mire báró Kaiser: „Na de kormányzó úr, Albert, a komornyikom az imént pontosan azt mondotta, hogy a kormányzó úr a haza ügyében...”

Turully reszkető kézzel csapta le a telefont, nem volt erre ideje, indult a zürichi gyors. „Kivénhedt idióta”, morogta maga elé, és legszívesebben belerúgott volna egy arra lézengő öreg hordárba. Az étkezőkocsiban idegesen kapott be két francia konyakot. Nem volt benne biztos, hogy elérte célját. Ilyen kérdések gomolyogtak benne: „Lehet, hogy ez az elmeroggyant báró tényleg azt hiszi, hogy a

⁷ Bp. I. Uri utca 15.

⁸ 606-99

kormányzóval beszélt?” „Megértette egyáltalán, amit mondani akartam?” „Felfogta, hogy az ő kis Karolája megcsalja?” „Felhívjam őt még egyszer?” „Mitévő legyek most?”

E kérdésekre azonban – bármennyire törte is a fejét – nem talált megnyugtató válaszokat. Visszavonult hát hálókocsijába, pihenni próbált, abban reménykedett, talán a konyak elaltatja. Már éppen álomba süppedt volna, mikor a jegyzivizsgáló kopogott az ajtaján. Alacsony, vörösképű, pöndörödő bajszerű alak, arcából, akár egy szfinx, úgy türemkedett ki szederjes orra. Ez a borvirágos szfinx évtizedek óta tartó, szorgalmas szeszelésről mesélt, restikben sebtében lehúzott pálinkákról, huzatos állomásokon laposüvegből szopogatott rumokról, zöldvendéglőkben bajuszvégen ragadt sörhabokról.

A kalauzzal már régi ismerősök voltak, de most ingerelte a vasutas bizalmaskodása.

„Hogyhogy nem valami fürdőhelyre utazik, doktor úr?”

Turully legszívesebben azt válaszolta volna: „Mi köze hozzá? Ki maga, hogy faggat? Valami nyomozó?” De összeszedte magát, és azt válaszolta hidegen: „Unom Karlsbadot. Nem hagynak békét. Folyton kopogtatnak, zavarnak, kérdezősködnék. Kipróbálok ezúttal Sankt Moritzot, hátha nem kell síelni.”

A kalauz udvariasan tájékoztatta Turullyt, hogy pontosan két és fél órája lesz Zürichben átszállni, és szíves figyelmébe ajánlotta a pályaudvar szomszédságában működő, kitűnő hírű Aurora éttermet, ahol igen ízletesen készítik a Papet vaudois nevű fogást, ami tulajdonképpen egy káposztás, krumplis ragu a helyi kolbásszal, és nagy hidegekben rengeteg energiát ad fogyasztójának.

„A Kirsch likőrrel már nem is beszélve. Jó cseresznyés az íze neki. Nem fog benne csalódní, doktor úr. Felmelegíti a lelket. Zürichből már nincs négy óra Sankt Moritz.”

Turully csak közönyösen bólintott, jelezve, hogy részéről lezárult a beszélgetés.

A kalauz némán elkotródott.

Elemér végül úgy döntött, hálókocsijába rendeli az expressz borbélyát, és megigazíttatja vele bajsját. Ha rendben volt a bajusza, az mindig nyugalommal töltötte el. Nevezett arcszörzetnek hajszálpontosan kettő centiméter hosszúnak és fél centiméter vastagságúnak kellett lennie. Ám a pesti gyártulajdonos végül a svájci borbélytól sem nyerhetett nyugalmat. A vonat rázott, a mester pedig egy éles kanyarban megbillent, kicsiny ollójával véletlenül belevágott Turully orrába, aki szóhoz sem jutott mérgében, mikor a tükörben megpillantotta azt a csenevész vércsöppet legördülni orra hegyéről a bajuszára.

Azt Turully nem tudta Sankt Moritzban, a Hotel Reine Victoriában,⁹ sőt, fogalma sem volt arról, hogy Kaiser báróék téli rezidenciáján micsoda éktelen cirkusz tört ki. Ha nem is rögtön, de néhány nap múlva. Az öreg bárónak ennyi idő és néhány baráti-titkári eligazítás kellett ahhoz, hogy ráébredjen, Karola báróné a házasságán kívül keres szerelmi kalandot. Eddig azt hitte szegény, hogy neje, az egykori tehetségtelen színművésznő már réges-rég háta mögött hagyta ifjúkora

⁹ Via Rosatsch 18.

bohém erkölceit. Azt is hitte szerencsétlen, hogy Karola minden hétfőn, szerdán és pénteken egy kis óbudai kápolnában imádkozik magányosan. Továbbá még azt is hitte a boldogtalan, hogy feleségét (aki éppen harmincegy évvel volt fiatalabb nála) három dolog érdekli csupán: a keresztényi aszkézis, a kutyái és végül, de nem utolsósorban ő, a báró.

Az egész ügyet talán rövid úton el lehetett volna sikálni, ha Karola báróné makacsul tagad. De az ötvenkilenc esztendő és 112 kilogramm súlyú Karola bárónénak esze ágában sem volt tagadni. Nyíltan és szemérmetlenül vállalta a bűnös kapcsolatot. Mégpedig az igaz szerelem nevében. A titkárok, az ügyvédek és a barátok hiába győzködtek, hogy leplezze el félrelépését, ő erre nem volt hajlandó, és mindannyiszor a hús jogaira hivatkozott. Botrány lett, óriási botrány. Dagadó botrány. Akkora, hogy az agg Kaiser báró végül beadta a válókeresetet. Fűnek-fának így füstölgött: „Az egészben az a legkínosabb, hogy egy ilyen gyároskával... Érti? Egy ilyen kis jogvégzett senkivel, aki még csak gróf sem, négy szoba, százhusz munkás, és egy Trachtenberg nevű szatócs dédapja, aki még a Felvidéken keresztelkedett ki. Vagy Galíciában. Szóval az Isten háta mögött, ez biztos. Hogy tehette ezt velem az én kis tündérmé? Nincsenek szavak...”

Karola több fronton is támadásba lendült. Magánnyomozót fogadott, aki fáradságot nem ismervé végiglátogatta Turully régi szeretőit, és kiderítette, hogy a báróné vesztét nem valami rosszindulatú ismerős, irigy ellenség vagy pénzéhes zsaroló, hanem maga a doktor okozta. „Turully úr – bármilyen meglepően is hangzik – minden biztonnyal saját maga telefonált a báró úrnak névtelenül. Aztán elutazhatott valami fürdőhelyre. Kitartó kutakodásaim során napfényre került, ez régi szokása, mondhatni, rutinja Turully doktornak” – tájékoztatta Karolát a privát-detektív.¹⁰

A báróné ekkor a bosszú démonától megszállottan és névtelenül az újságok pletykarovatához fordult, és nemsokára ellepték a lapokat K. K. báróné és T. gyáros bűnös szerelmének mocskos részletei. De ez még csak a kezdet volt. Karola egy szomorú keddi délelőttön (megérkezett a rossz idő, jeges szél tombolt, szürke volt az ég) felkereste Slaka-Schlehe Máriát, az ismert pesti mágusnőt, akiről azt tartották, hogy a szegedi boszorkányperben kivégzett bábaasszony, Kökényné ükunokája. A jósnő egy józsefvárosi bérház¹¹ második emeletén lakott lányával, Magdolnával, aki a segédje volt. Karola jól ismerte Máriát. Évtizedekkel ezelőtt ugyanazon vándortrupppal járták az országot. Karola belépett a kelkáposztafőzelék-szagú udvarba. Mire felmászott a másodikra – hiába volt hűvös idő –, már derékig leizzadt. Valósággal forrt lelkében a düh és a méreg. Magdolna nyitott ajtót, koromfekete hajú, sovány kamaszlány, aki a szobába kísérté a hölgyet. A csodaszép Mária az elsötétített helyiség közepén ült, arcát az asztalon álló kristálygömb világította meg. A székre mutatott, majd azt mondta misztikus hangon: „Mutasd a tenyeredet, Kató!”

A hölgy fehér rózsával díszített vérvörös kalapját mérgesen vágta az asztalra, majd frissen készített, szőke bubifrizurájával fején azt kiáltotta: „Egy: nem Kató, ha szabad kérnem, hanem Karola báróné, kettő: hagyjuk ezúttal a kisedet játéka-

¹⁰ Bartkó Endre, Bp. VIII. Népszínház utca 29. T.: 306-12

¹¹ Bp. VIII. Főherceg Sándor u. 27.

idat, Marcsa! Nem szórakozni jöttem most ide. Azt akarom, hogy megátkozd azt a semmirekellőt, aki sáros lábbal tiporta a szerelem szent aranyszőnyegét” – majd a kellő nyomaték és drámai hatás végett egy igen vastag aranyláncot dobott az asztalra.

Még egyszer hangsúlyoznánk, hogy Turullynak minderről halvány lila fogalma sem volt. Senki nem tudta Pesten, még a komornyikja sem, hogy pontosan hol tartózkodik. A svájci hegyekben pedig nem olvasta a magyar újságokat. Semmit sem olvasott. Talán már el is felejtette Karolát, ahogy a többi szeretőjét, az Iréneket, az Olgákat, a Margókat, a Klárikat és így tovább. Minden napot bőséges reggelivel kezdett, néha sielt kicsit, csak az illem kedvéért, hogy meg ne szólják a többi szállóvendégek, aztán gyomorkeserűt ivott, könnyű szivarokat szívott, egészen kevés borjút, jércét vagy zöldségeket vacsorált, és esténként korán lefeküdt. Nem csak egészségügyi okok miatt feküdt korán. Svájci tartózkodásának harmadik éjszakáján új álom lepte meg. És Elemér imádott erotikus álmaiban elmerülni. Igazából ezek az utazások érdekelték őt leginkább, talán még a valószínű szexuális csatározásoknál is jobban.

Tíz óra körül rendszerint már nyugovóra hajtotta fejét szállodaszobájában, majd a Szovjetunió egyik kisebb városába repült (hogy melyikbe, és miért pont oda, az Turullyt nem érdekelte), és álmában ő volt a kollektivizált vágóhíd és mészárszék harmincnyolc éves vezetője. A főhentes elvtárs. Fehér-véres süvegén vörös csillag. Izmos, széles vállú, pocakos, tagbaszakadt, harcsabajszú ember, amilyennek egy igazi hentes-mészárosnak lennie kell.

Késő este zárt a mészárszék. Turully mindig ekkor érkezett az álomba. Hazaküldte a munkásokat, vagyis a húsipari elvtársakat, majd megvárta, míg megérkezik felesége, Kátya. Ötvenegy éves, szőke, robusztus asszony. Valóságos koca. Remegett rajta a haj, lobogott rajta a zsír. Hasáig lógott le óriási keble, tokájától alig látszott a nyaka. Szóval amikor Kátya megjött, rögvest a hűtőterembe siettek, ahol már lógtak az aznap vágott húsok kampókra akasztva. A véres kötenyt és a munkaruhát Turully (vagyis persze a szovjet főhentes, akinek Turully képzelte magát álmában) letépte magáról, és felkínálta testét asszonyának. Ekkor Kátya, aki középkori inkvizitornak se lett volna utolsó, elővett két vasláncot (ilyenre szokták akasztani a bográcsot), az egyikkel megkötözte, majd a másikkal félholtra korbácsolta férjét. A hentesnek megkeményedett a farka. Az asszony ezután lekasztott egy húskampót, és annak hegyével kezdte szurkálni-karmolászni férjét. Kibuggyant a vér a bőr alól. A hentes péniszbe már olyan kemény volt, mintha megfagyott volna. Ekkor Kátya hasra fordította emberét, és egy csülöksontot erőltetett ánuszába. A főhentes visított a fájdalomtól (senki nem hallhatta, a mészárszék a városka szélén épült), de vesszője már az acélnál is keményebben ágaskodott. Kátya elégedetten kihúzta a csontot, visszafordította a hentest a hátára, majd meglovagolta. Közben öklével súlyos csapásokat mért ura testére és arcára. Nemsokára Turully (vagyis persze a szovjet főhentes, akinek Turully képzelte magát álmában) akkorát élvezett, hogy a moszkvai tűzijáték ahhoz képest kismiska. Végül hálásan bújt nejéhez.

Turully éjjel után ébredt svájci ágyában. Pár óráig még nyitott szemmel, mozdulatlanul, zihálva feküdt az ágyon. Úgy érezte magát, mint akiből minden élet-

nedvet kiszívott egy vámpír. Fázott, akárhány takarót is terített magára. De olyan földöntúli boldogság és végtelen kielégülés járta át a lelkét, amihez hasonlóhoz még nem volt szerencséje. Hajnali öt-hat volt már, mire annyira magához tért, hogy ki tudott menni a fürdőszobába. Ott talán egy óráig is ázott a forró vizes kádban, mire újra emberré változott. Reggel hétkor, mikor a boy megnyomta a földszint gombját a liftben, Elemér arra gondolt, voltak Irének, Olgák, Margók, Klárik és Karolák, de ilyen, mint ez a Kátya: ilyen nem volt soha. És ha lett volna is... Az ő nyeszlett fizikuma ugyan mit kezdett volna egy ilyen Kátyával? Ha Kátya a való életben berántja magával a hűtőkamrába, ő tíz perc múlva halálra fagy. Ha rásújt a bográcsláncsal, szörnyethal. Ha ráül a farkára, kettétörik nyomban. De a hentes! Az más! Ott van férfiaság! Van kraft!

Így teltek hát napjai Svájcban. A külvilágot mintha kikapcsolták volna. Ha olvasott volna lapokat, talán felhívja Berg urat, és érdeklődik, hogy a válság új fejleményei milyen hatással vannak a gyár működésére. De nem olvasott lapokat. Mindennap bőségesen bereggelizett, aztán nyitott szemmel pihent délig. Akkor kétszer lesiklott a legkönnyebb lejtőn, csak hogy elterelje figyelmét a szovjet kalandról, de délután már újra csak Kátyára tudott gondolni. Tízkor már aludnia kellett, a főhentes akkor zárta a műszakot. És éjfél körül ébredt, ekkor hagyták abba a szeretkezést a hűtőházban a hentesék, s tértek haza egy jókora fagyott húsdarabbal házukba, gyermekeikhez. Turully mindig akkor riadt fel álmából, mikor a kékre-zöldre vert hentes rákattintotta a lakatot a mézsárszék kapujára. Ennél többet nem tudott a hentesről, még azt se tudta, hogy hívják. Kátya soha nem mondta ki a nevét, a brutális közösülés közben mindig csak ilyen nevekkel illette: „Te gyáva!”, „Te senki!” vagy „Te szolgál!” A többi hentes, vagyis a beosztottjai, mikor búcsúztak este, csak úgy szólították: „főhentes elvtárs”. A magyar gyáros soha nem látta a hentes gyerekeit, nem látta a hentest munkaidőben, és nem látta Kátyát anyaként sem. Ő csak este tíztől éjjelig volt velük. Vagyis egészen pontosan este tíztől éjjelig azt álmodta, hogy este tíztől éjjelig ő a szovjet hentes, akit vadul elkalapál, majd megbasz a felesége. Turullynak már attól felállt a szerszáma, ha Kátyára gondolt, és halkán ezt a szót suttogetta maga elé: „megbasz”.

Talán négy vagy öt hétig ment ez így. Csodás időszak volt ez Turully életében. Létének aranykora, ahogy később önmagának megfogalmazta. Olykor ugyan eszébe jutott, hogy haza kéne már mennie Pestre, a Karola-ügy valószínűleg már végleg elaludt, de nem mert hazatérni, mert rettegett attól, hogy elveszíti Kátyát. Hiszen Pesten sohase álmodta magát szovjet hentesnek. Az egész itt kezdődött, itt, Sankt Moritzon. Ha most hazamegy, akkor ennek a perverz mennyországnak talán örökre vége szakad. Nem ment sehová, inkább írt Arthurnek, hogy küldjön még utána pénzt. Megírta tehát a címét, bár tudta, hogy ez nem éppen a legjobb ötlet. A komornyikok gyenge jellemű emberek, könnyen zsarolhatók, lefizethetők, és különben is, minden aljasságra kaphatók. De most ez sem érdekelt. Az elemi biztonsággal sem törődött, csakis Kátya járt a fejében és a bográcslánc.

Volt a vendégek között egy meglehetősen súlyos egyéniség, valami özvegy belga grófnő, aki amúgy (ha Kátya nincs) éppen Turully zsanere lehetett volna, de ő most nem látott és nem hallott. Csak ült a hűtében, kortyolta az erőt adó

gyomorkeserűt, néha elszívott egy szivarkát, és az este tíz órát várta. Amikor a belga grófnő közeledni kezdett hozzá, kénytelen volt megsérteni, hogy megsza- baduljon tőle. Bár a belga grófnőn remegett a háj és lobogott a zsír (sőt, hasáig lógott le óriási keble, és tokájától alig látszott a nyaka), de nem úgy, és főként nem annyira, mint Kátyán.

Már 1930. január közepén történt, hogy Turully szokás szerint este tízkor szo- bájában elaludt. Persze, ahogy az álom magával ragadta, rögvest a Szovjetunió egyik kisebb városkájába röpött a lelke, ott is a kollektivizált mézárszék- re, ahol a vörös főhentes (még mindig nem tudta a nevét, tulajdonképpen a saját nevét) éppen hazaküldte pihenni a munkásokat. És minden úgy történt most is, ahogy Turully álmaiban ez idő tájt történni szokott. Kátya érkezik, bográcslánc, húskampó, csülökcsont, lovaglás a tűzijátékba. Aztán felöltöztek mindketten, ő is, meg Kátya is, és elhagyták a mézárszék területét, de a hentes előbb még le- akasztott egy nagyobb darab színhúst a kampóról a családnak. Végül rátette a kapura a lakatot.

Elindultak a sűrű hóesésben hazafelé. Nem vettek kabátot, mert csak versztá- nyira laktak a mézárszéktől. A fagyos orosz szél az arcukba fújta az orosz havat. Az orosz kutyák vadul ugattak az orosz kerítések mögül, mindegyik érezte az orosz hús szagát – és talán a hentesből itt-ott csordogáló orosz vér szagát is. Negyedóra múlva megérkeztek a régi, földszintes, orosz faházhoz, és átlépték otthonuk küszöbét. Benn jó meleg volt, a főhentes anyja – öreg, kendős, már szinte teljesen összeaszalódott orosz néni – a vaskályha mellett ült. Turully (vagyis a hentes) átnyújtotta neki a húst: „Tessék, anyácska!”

„Te vagy a legjobb fiú, a legjobb férj, a legjobb apa és a legjobb elvtárs, Ivan” – szólta az anya. „Ugye, Kátya, akinek ilyen férje van, mint ez az Ivaszja, annak nem kell félnie a nyomortól és az éhezéstől? Ugye, hogy igazat beszélek, lyá- nyom?”

Kátya mogorván bólintott.

Turully ekkor, ebben a pillanatban, amikor végre megtudta a nevét (Ivan), döbönt rá hirtelen, hogy valami nincs rendben. Ránézett a faliorára. Hiszen ilyenkor már a svájci ágyában szokott nyitott szemmel zihálni. Már hajnali fél egy is elmúlt, és ő még mindig itt van, a Szovjetunió egyik kisebb városkájában, egy jól fűtött orosz faházban.

Pánikba esett. Kiszáradt a szája, szédült, keze reszketett.

„Azt hiszem, hölgyeim, nekem most távoznom kell, vár a forró vizes kád” – mondta Turully oroszul, és a kilincs után nyúlt.

Az anyja karolt belé. Furcsán nézett rá.

„Ugyan, lelkecském, hová mész? Neked most aludnod kell” – mondta a ma- ma.

„És vodka is van idehaza, nem kell a kocsmába menned, különben is, már régen bezárt” – szólta Kátya meglehetősen barátságatlanul.

„Kértem tőled, édes lányom, hogy legalább a fejit ne üsd szegénynek, már egészen elment az esze” – sápítózott az öregasszony.

A hentes érezte, szörnyű csapdába került. Persze, kiléphetne az ajtón, és el- hagyhatná a házat. De ugyan hová mehetne? Elgyalogolna Svájcig? Vagy Pestig? Megfagyna a farkasordító orosz hidegben! „Itt kell maradnom, nincs más vá-

lasztásom”, fogalmazta meg magának. Kátya üveg vodkát nyomott a kezébe, Ivan pedig leroskadott a kályha mellé a székre. Az öregasszony és a felesége be mentek a másik szobába.

Turully egyedül maradt, és csak most jutott ideje körbenézni otthonában, ahol még sose járt. Az ablakkeretek körüli réseket betömködték pokróccal, hogy ne húzzon be a hideg. A fapadlón néhány koszos szőnyeg. A sarokban szamová, a falon Marx, Lenin és Sztálin képe. A szoba legelegánsabb bútora egy régi üveges vitrin. Turully felállt, és benézett az üveg mögé. Poharak, porcelán nippek és ki-tüntetések. „Őrült nagy vörös lehetek” – állapította meg némi büszkeséggel. Az állótükrökhöz lépett. Ivan monoklijáról, melyet Kátya ökle okozott, eszébe jutott az ő (Turully) és Szomory monoklija. „Vannak dolgok, amik nem változnak”, gondolta, és majdnem elnevette magát. Kibújt az ingéből, és a sebeit vizsgálta. Most elő-ször tényleg fájnak. Fertőtlenítés céljából meglocsolta a véres vágásokat vodkával, majd szájához emelte az üveget, és kiitta majdnem a felét. Ahogy a szesz a fejébe szállt, rögvést minden könnyebbnek és elviselhetőbbnek tűnt. A megoldás nem került ugyan közelebb, de az alkohol és a meleg megnyugtatta idegeit.

Ekkor jutott eszébe a zseniális terv. Megissza az üveg vodkát, elalszik, és ál-mában visszaoson Turully életébe. Hát, persze! Ha idefele van út, visszafelé is kell lennie, gondolta, és csettintett egyet. Pár perc alatt eltüntette a maradék fél üveg vodkát, közben konstataálta, hogy Ivannak sokkal komolyabb huzata van, mint Elemérnek. Elfeküdt ruhában a nyikorgó heverőn, és álomra hajtotta fejét. Néhány perc múlva kihalt folyosón találta magát. Meleg szél fújdogált, kelleme-sen simogatta a bőrét. Elindult előre. A falon bekeretezve fotók, képeslapok, le-velek, iratok, rajzok – mintha múzeumban járna. Sokáig, talán órákig gyalogolt ezen a folyosón („mintha az álomban lenne értelme a napoknak, az óráknak, a perceknek” – fogalmazta meg magának), végül ajtót pillantott meg a távolban. Futásnak eredt. Arra gondolt közben, micsoda komikus látvány lehet, ahogy ő, ez a kékre-zöldre vert, másfél mázsás izomkolosszus szaladgál egy múzeumfo-lyosón. Mikor végre odaért, a kapu hirtelen becsapódott előtte. Konkrétan az orra előtt. Elsírta magát. Üvöltött elkeseredésében. Öklével verte a vastag faajtót. Mindhiába. A túloldalról válasz nem érkezett, az út véget ért. De Turully (vagyis a hentes, akinek Turully álmában a lelkét adta), nem hagyta annyiban, csak ütötte a kaput, végkimerülésig.

Ivan arra ébredt a heverőn, hogy az öregasszony rázza a vállát. „Ivasa, kedve-sem. Ébredj, lelkecském. Elkészült a finom scsí. Megecszed, meggyógyulsz, és már indulhatsz is dolgozni.” Ivannak hasogatott a feje, sajgott minden tagja, a szájából vodkabúz áradt, és olyan fáradtnak érezte magát, mint aki egész éjszaka egy csukott kaput csapkodott a csupasz öklével alvás helyett.

„Hány óra, anyácskám?” – kérdezte fájdalmasan Ivan.

„Kilenc” – válaszolta az öregasszony.

A néni kicsi volt, akár egy törpe, és ráncos, mint a gyűrött terítő.

„Hogyan szülhet ilyen aprócska lény olyan hatalmas melákot, mint én?” – kérdezte magától csodálkozva Turully.

A mama a tányért az asztalra helyezte, és kivitte az üres vodkásüveget a konyhába. Ivan már az első kanál forró levesnél sokkal jobban érezte magát. A káposztás, tejföls lében jókora húsdarabok úsztak.

„Kátya? Hol van?” – kérdezte.

Az anyácska fájdalmas képet vágott: „Jaj, jaj, lelkecském, hát a vodkácskától már a maradék eszeckéd is elment? Hol lenne? A szövőgyárban. Mit gondoltál, tán Sztálin elvtárs vitte el szánkózni a Krímbe?”

Turully felbőffent a levesből: „Sztálin elvtársat csak hagyjuk ki ebből, anyácskám. Csak hagyjuk ki!”

Ez persze hatott. Az öregasszony keresztet vetett, majd villámgyorsan elkotródott a konyhába. Ivan hallotta, ahogy csendben sírdogál.

Így ment ez évekig.

Napra nap, éjre éj. Ivan Nyikolajevics számára gyorsan kiderült, hogy három gyermeke van: Szása, Mása és Kolja. Mindhárom éppen olyan lapáttényérrel bír, mint ő. Kátya a szövőgyárban üzemi párttitkár. Ivan anyja viszont ellenforradalmi elem, a konyhában, a tányérok mögött régi ikont rejteget, és néha, amikor azt hiszi, hogy senki se látja és hallja, ahhoz imádkozik: „Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön!” Ő főz, takarít, és a gyerekeket is nagyrészt ő neveli, a szülők túl sokat dolgoznak, legalább napi tíz-tizenkét órát. Ivan munkaideje délelőtt tíztől este tízig tart. Kátya – mikor végez a munkájával a szövőgyárban – előbb hazamegy a gyerekekhez, majd este tízkor meglátogatja férjét a mészárszéken, és vadul basznak a hűtőházban. Onnan fél egy körül érnek haza. Ekkor ő minden alkalommal át akar menni a kocsmába, de az anyja és Kátya nem engedik. Kárpótlásul üveg vodkát kap Kátyától, azt megihatja otthon. A vodkát a mama szerzi a feketepiacon, annak a húsnak egy részével fizet, amit Ivan Nyikolajevics lop esténként a munkahelyéről. Ivan Nyikolajevics megissza este a liter vodkát, elájul a heverőn, az anyja kilenckor ébreszti, forró scsít eszik, és tízkor kezd a mészárszéken. Ez megy minden áldott nap, szinte percre pontosan, mindig ugyanúgy, kivéve a vasárnapot, amikor együtt ebédel a család, scsít jó sok gombával és hússal, és Ivan Nyikolajevics már délután ket-tőkor tökrészeg.

Turully nem számolta az éveket. Öt év telhetett el, vagy talán tíz, mindenestre a gyerekek jól megnőttek, és a mama is meghalt. Kátya előbb csak minden másnap ment este tízre a mészárszékre, aztán csak hetente egyszer. Már nem voltak annyira vadak azok a bizonyos baszások, nem volt annyira fagyos-merev az a bizonyos „fasz” (ahogy Turully hívta Ivan Nyikolajevics húmtagját). Később Kátya már egyáltalán nem járt a mészárszékre. Ivan Nyikolajevics pedig ezt nem bánta túlzottan. Így már tízkor elkezdhetett vodkázni, és Kátya újabban azt sem nehezményezte, ha mindezt a kocsmában teszi. Be kellett vallania magának, hogy a fájdalmas üzekedés Kátyával sokkal jobban esett neki még akkor, mikor azzal hitegette magát, hogy Kátya nem az ő felesége. Hanem Ivané. De így, hogy csapdába esett, és tulajdonképpen végérvényesen ő lett Ivan, és Kátya tényleg az ő felesége volt, nem csak egy álomkaland, amiből bármikor haza lehet térni, szóval így már nem volt annyira izgató a dolog. Az évek alatt lassan eltávolodtak egymástól Kátyával. Turully megitta minden este a liter vodkáját a Patyomkin páncéloshoz címzett kocsmában, hazadülöngélt, álomra hajtotta fejét a heverőn, majd futni kezdett a folyosón. Ám akármilyen gyorsan futott, mire odaért, a kapu mindig bezáródott az orra előtt. Nem kellett sok idő, hogy rájöjjön, a falon

Ivan Nyikolajevics életének dokumentumai vannak. Néha megunt a felesleges loholást, megállt, és csak nézegette ráérősen a fotókat: az apja éppen olyan barom nagy ember volt harcsabajusszal, mint ő. Hát persze, hiszen ő is hentesként működött. Az édesanyja az egyik fényképen még gyönyörű nő húszéves korában, de negyvenkét évesen, hét szülés után már összement öregasszonynak tűnt egy másik felvételen. A bizonyítványai alapján Ivan Nyikolajevics nagyon rossz tanuló volt, többször megbukott, és nem jutott túl a négy elemin. Az apja mellett tanulta ki a szakmát. Egyszer – még tizenkilenc évesen – börtönben is ült pár hetet „botrányos részegség, közbotrány okozása és nyilvános paráználkodás” miatt. A polgárháborúban a vörösök oldalán harcolt, 1919 novemberében, Omszk bevételekor megsebesült. Mikor felépült, kitüntették, háborús hős lett. Kátya viszont soha nem volt szép, és már tizenhét évesen száz kilót nyomott...

Mikor Turullynak elege lett a múzeumi sétából, elindult a kapu felé. Már nem futott, csak lassan, kényelmesen ballagott. Mire odaért, a kapu persze bezáródott. Már nem verte az ajtót olyan dühödten. Sőt, egyáltalán nem verte. Csak néhányat kopogott, majd leült, hátát a kemény fának vetette, és elaludt.

Úgy tűnt, az élet (vagy az álom) így fog eltelni. Ebben a monotóniában. Turully (vagyis Ivan) már bele is törődött ebbe. Nem is nagyon volt más válaszája, mint a beletörődés.

Aztán egy este (úgy fél tíz körül) megjelent a mézárszéknél az NKVD, vagyis a Belügyi Népbiztosság. Ivan Nyikolajevics letartóztatták és a nagy, fekete autóba gyömösölték. A kihallgatás folyamán előbb félholtra verték, és csak utána közölték vele a vádpontokat. 1. tiltott vallásosság (bizonyítékként megmutatták anyja kopott ikonját, amit a házkutatás során találtak a konyhaszekrényben, a tányérok mögé eldugva). 2. a szovjetvagyon sorozatos eltulajdonítása. Vagyis többrendbeli húslopás. „És ez igaz is” – vallotta be magának Turully. „Minden este elhozom azt a darab szegyet vagy oldalast. Esetleg csülköt vagy sonkát. Mikor hogy...” 3. a szovjet vezetők sértegetése. És így tovább...

Nem tagadott. Mindent bevallott. Azt is, amit el sem követett. A tárgyalás nem tartott sokáig, két perc volt ez egész, és nem is biztos, hogy tárgyalás volt. Mindenesetre a végén közölték vele, hogy húsz év „javítómunka-táborban” letöltendő szabadságvesztést kapott büntetésként. Igazából főbe kéne lőni, mondta a bíró, de mivel régi munkásmozgalmi elvtárs és háborús hős, így elmehet a Gulagra. A marhavagonban az egyik smasszertől tudta meg, hogy a feljelentés, ami alapján letartóztatták, a szövőgyárból érkezett. Nem kérdezte, pontosan kitől, hogy név szerint melyik szövőgyári munkás jelentette fel. Pontosan tudta, hogy Kátya volt. Tulajdonképpen megértette a feleségét. Biztosan szerelmes lett, és már mást fenyegette bográcsláncsal, ő pedig útban volt, csak nem vette észre.

A Gulagon igen hideg volt. Olykor mínusz negyven fok. Fagyott gyökereket ettek. Néha meg nem is ettek. Sokféle kínzási módszert alkalmaztak a rabokon. Egyszer például a fegyőr azt parancsolta neki, tegye a herezacskóját a priccs szélére, majd jókorát vágott rá gumibottal. Ivan felordított fájdalomában, és hirtelen a Kátyával töltött legszebb órák jutottak eszébe: így merevedése támadt. Mindenki röhögött, a rabok és az őrk is. Eztán csak Répás Ivannak hívták a táborban.

Turully nem idegesítette magát se a hidegen, se az éhezésen, se a testi fenyegetéseken. Egyszerűen tudomást sem vett a tetvekről, a tífuszról vagy a maláriá-

ról. Tudta, az élet csak egy rossz álom. Az álom meg egy rossz élet. Majd elmúlik. Az élet is, az álom is. És szerencséje volt, mert ő (a hűtőterem miatt) hozzá volt szokva a hideghez. Ugyan papírvékonyra fogyott, de nem halt meg, pedig sokan meghaltak. Olyanok is, akik nem akartak meghalni. Ő meg nem halt meg, pedig szívesen meghalt volna. Az élet (és az álom) nagyrészt igazságtalan, gondolta Ivan.

Nem számolta az éveket a Gulagon se. Minek egy álomban az idővel vesződni? Három vagy négy, esetleg öt év telt el, mikor egy éjszaka álmra hajtotta a jeges priccsen kopasz fejét, és elindult a folyosón. Ezredjére vagy kétezredjére vagy háromezredjére. Ezt sem számolta. Bandukolt lassan, és közben olvasta a falon a kiállítási dokumentumokat Ivan Nyikolajevics életéből. Már kívülről tudta mindegyiket. Ott volt a hivatalos jegyzőkönyv is Kátya feljelentéséről. Iszákosnak és perverz bolondnak nevezi férjét, aki kiábrándult a pártból, és részegen olykor „bajszos grúz bohócna” csúfolja Sztálin elvtársat. „Vajon ez igaz, vagy csak Kátya találta ki?” – tűnődött, mert nem emlékezett ilyesmire.

Elért a kapuig. Kopogott. Csak a rend kedvéért. Semmi. Megint kopogott. Semmi. Leült, háttal nekidőlt a kemény fának, és elaludt. Arra ébredt, hogy a hátára zuhant. Na, gondolta, megint leestem a priccsről. De nem. Még a folyosón volt. A kapu kinyílt mögötte, ezért dőlt el Ivan.

Feltápászkodott.

Gyönyörű nő állt előtte, akit addig még sose látott.

Fekete haja göndör tincsekben omlott vállára, szemében villogott a balvégzet. „Slaka-Schlehe Mária vagyok a Józsefvárosból” – mondta a nő. „Én zártam be a kaput.”

Ivan Nyikolajevics nézte a nőt, és azt gondolta magában: „Hogy basznád meg azt a jó kurva anyádat, te ribanc!”

A nő, mintha hallotta volna Ivan gondolatát, azt felelte: „Megértem, ha neheztel rám, Elemér. Igaza van. Bocsánat. Pénzért tettem. Igazából egy aranyláncot kaptam érte Katótól, akarom mondani, Karolától. Szükségem volt rá, a válság a strigáknak is jócskán betett.”

Barátságosan belekarolt a fegyenc főhentesbe, átlépték a küszöböt, és elindultak tovább a folyosón, ami a kapun túl is folytatódott. Igaz, a falon már Turully doktor életének emlékei sorakoztak. Jogi diploma, anyakönyvi kivonat, az apja a gyár előtt áll Berg igazgató úrral, az anyja halálos betegen fekszik az ágyban (még húszéves sincs), örökösödési adó, a pesti újságok pletykarovatainak cikkei K. K. bárónéról és T. gyárosról, meg egy esküvői fotó.

„De hát én nem is vagyok házas!” – kiáltott fel ijedten Ivan Nyikolajevics (vagyis Turully, mert Ivan még jogilag házas volt, nem vált el ugyanis Kátyától).

„Hagyja csak. Mindjárt meglátja” – szólt Slaka-Schlehe Mária, és a folyosó másik végéhez vezette. Onnan, mintha csak egy üvegfalon át, elegáns belvárosi kávéház belsőjére láttak.¹²

Ivan először Szomoryst pillantotta meg, egy fotelban cigarettázott.

„Őt ismerem. A kedvencem. Micsoda zseni!”

¹² Japán kávéház, Bp. VI. Andrásy út 45. T.: 976-20

„Nincs neki már sok hátra, két év múlva éhen hal, pedig a zsebében lesz egy tábla svájci csokoládé” – legyintett Mária.

Ivan csodálkozott, de azért tovább nézelődött. Egy másik asztalnál ott ült Karola báróné és Elemér.

A jobb szemén monoklit viselő férfi csak bámult maga elé bambán, üveges tekintettel, lélektelenül, mint akinek már minden mindegy. A bajsza is lehetett legalább három centiméter hosszú és vagy centi vastag. Kiflit mártogatott reménytelenül a tejeskávéjába. Mint egy élőhalott. A kövér, gonosz arcú, ráncos, rúzsos ajakú, kalapos nő csak beszélt, beszélt és beszélt. Mindkettejük kezén aranygyűrű csillogott.

„Mikor történt?” – kérdezte szomorúan Ivan Nyikolajevics.

„Talán tíz éve. Vagy tizenegy. Meg lett a férfi zsarolva. Mármint ön” – válaszolta a jósnő.

A férfi figyelte, ahogy Karola a végtelen karattyolás közben tömi magába a képviselőfánkot, és olyan undor fogta el, hogy kis híján elhányta magát. Szerencsére szinte semmi nem volt a gyomrában. Nem tudta, igazából ki szenvedett jobban. A lelketlen Turully vagy a Turully lelkével szenvedő Ivan Nyikolajevics?

„És akkor most az jön, hogy Ivan Nyikolajevics azt álmodja a Gulagon, hogy ő Budapesten kávézik egy elegáns kávéházban 1940-ben a feleségével, és ennek apropóján én, vagyis Turully Elemér lelke most hazaszökhetek a saját testembe? Ezt nekem most ön kegyesen megengedi?” – kérdezte a papírvékony, fegyencruhá, kopasz egyén kissé megtörtén, mint akinek már nincs kedve az egészhez.

„Nem ajánlom. Mármint a hazaszökést. 1942-t írunk. Turullyt nemsokára elviszik munkaszolgálatra. Ott fog meghalni. Jövő év elején. Agyonlövik vagy megfagy, már nem emlékszem pontosan, pedig megnéztem tegnap a kártyában” – szólt Slaka-Schlehe Mária.

„Hol? Hol hal meg?”

„Az orosz fronton.”

Mire Ivan Nyikolajevics: „Na szép, cseberből vederbe. Végre hazajövök a Szovjetunióból, hogy rögtön vissza is vigyenek. Szép kilátások. Biztos ebben?”

„Tudom. Jósnő vagyok, boszorkány és mágus. A legjobb Pesten” – tette hozzá a nő.

Ivan bólintott. „Tapasztaltam” – mondta gúnyosan. „De akkor most mitévő legyek? Menjek vissza, ahonnét jöttem?”

Slaka-Schlehe Mária megfogta Ivan Nyikolajevics vállát. „Uram, én sokat gondolkoztam az ön esetén. Végül rájöttem, hogy komoly szakmai hibát követtem el. Szeretném jóvátenni. Őszintén. Nézze, az az úr ott a sarokban, aki körmöl valami kutyanyelvre. A vézna bajszos eszelős tekintettel. Költő. Fialat és nem tehetségtelen. Csak éppen nincs abban lélek, amit ír. Minden sora lelketlen. Csupa forma, csupa verstan, csupa trükk. És ez olyan költő, hogy minden rendszert túlél. Ehhez nem kell kristálygömb, ezt róla mindenki tudja. Nem járna vele rosszul, azt hiszem. Talán az ő tehetsége és az ön sokat szenvedett lelke együtt...”

Ivan csodálkozva kérdezte: „Nincs lelke?”

„Nincs.”

„Na jó, de hová lett?”

„Így született, van ilyen.”

Ivan Nyikolajevics elfintorodott: „Költő? Nem tudom... A húsiparban nincs üresedés?”

Slaka-Schlehe Mária a kezét tördelte: „Ha gondolja, pár nap alatt fel tudok hajtani valakit, aki jobban megfelel...”

Turully lelke végül azt kérdezte: „Ha Turully üres, és a lelke egy orosz fegyenc hentesben, aki most éppen alszik, akkor hol van a hentes lelke?”

Slaka-Schlehe Mária nem felelt. Lesütötte szemét, mint aki szánja-bánja bűneit. Talán nem akart válaszolni, vagy egyszerűen csak nem tudta a választ.

Másnap reggel a szibériai kényszermunkatáborban egy bizonyos Alekszandr Vlagyimirovics Kremszkij nevű rab szemébe nézett a mellette a priccsen felébredő Ivan Nyikolajevicsnek, és látta, hogy eltűnt tekintetéből a lélek. Megszokott jelenség volt ez a Gulagon: mikor elfogyott a remény, elpárolgott a lélek, és eltűnt a pillantásból a lélek csillogása. Kremszkij nem is lepődött meg a dolgon túlságosan. Ivan csak bámult maga elé bambán, üveges tekintettel, lélektelenül, mint akinek már minden mindegy. Alekszandr Vlagyimirovics pontosan tudta, hogy az egykori főhentes pár napon belül meg fog halni. Látott már ilyen eleget.

A fegyőrök – akik minden halott rab testnyílásait átvizsgálták, mielőtt a gödörbe hajították volna a hullát, ki tudja, mit dugott el a fegyenc életében előlük – Ivan Nyikolajevics ánuzában egy cédulát találtak, ez volt ráírva: „Az emberek nem azért halnak meg, mert muszáj, nem. Azért halnak meg, hogy végre valaki szeresse őket. Ha már ők életükben soha senkit nem szerettek, még magukat se.”

„Szép” – mondta elismerően bólogatva a foglár, aki e sorokat felolvasta. „Szép és mély. Elgondolkodtató. Mintha nem is egy hentes, hanem valami költő írta volna.”

Összehajtogatta a cetlit, és zsebre vágta, hogy majd otthon megmutatja a feleségének. „A nejem szereti a szép dolgokat” – jelentette ki büszkén.

Ebben a pillanatban két fegyenc a fagyos talajba vájt sekély gödörbe hajította Ivan Nyikolajevics mezíten testét, másik kettő pedig lapátot fogott, hogy betemesse. Amikor azonban a két fegyőr eltűnt, a hullát kihúzták, a barakk mögé vonszolták, ahol már várták őket a többiek. Fanyelű kés került elő, majd a rabok nekiláttak, hogy feldarabolják és elfogyasszák Répás Ivan földi porhüvelyét.